

1665176	AVIAIRE INFLUENZA: MONSTERNEMINGEN IN HET KADER VAN DE WAAKZAAMHEID VOOR VOGELGRIEP	
Doel Dit document beschrijft de monsternemingen die bedoeld zijn om een besmetting met vogelgriep zo vroeg mogelijk op te sporen.	Versie datum: 22.11.2024 versienummer: 2 verwijzing: 1665176 v2	
Bijlagen aan dit document nihil	Referentiemateriaal KB van 5 mei 2008 betreffende de bestrijding van vogelgriep	Bestemd voor allen

Context

Het opsporen van vogelgriep in een vroeg stadium is een sleutelement in de bestrijding van deze ziekte bij pluimvee en andere gehouden vogels. Ter aanvulling van de verplichte aangifte van klinische verdenkingen van vogelgriep, bestaat al sinds 2006 de verplichting om bij afwijkende productieparameters bij pluimvee een onderzoek te starten voor vogelgriep. Deze zogenaamde verhoogde waakzaamheid geldt het ganse jaar door op elk pluimveebedrijf, ongeacht de aard of het type pluimvee dat er aanwezig is.

Concreet mag er bij de onderstaande bevindingen pas met een behandeling van ziek pluimvee worden gestart, indien er monsters aan DGZ of ARSIA zijn overgemaakt voor een laboratoriumonderzoek:

- een daling van de normale voeder- en waterconsumptie van meer dan 20 %;
- een sterfte van meer dan 3% per week;
- een daling van de leg met meer dan 5% die langer dan twee dagen duurt;
- klinische tekenen of letsels bij post-mortem onderzoek die wijzen op vogelgriep.

Deze drempels zijn steeds te interpreteren op het niveau van de stal of het hok.

In de beginfase van een uitbraak met hoogpathogene vogelgriep bij commercieel gehouden pluimvee is acute sterfte zonder aanwijsbare oorzaak en zonder andere ziekte tekens het meest indicatieve teken. Die sterfte kan in de daaropvolgende dagen zeer snel oplopen. Sinds september 2024 wordt er evenwel bij sommige uitbraken in Europa vastgesteld dat de initiële sterfte veel beperkter kan zijn dan in de eerste jaren van de epizoötie is vastgesteld.

Het inzenden van monsters aan DGZ of ARSIA dient daarom ook te gebeuren telkens er in een toom pluimvee een plotse onverklaarbare sterfte van slechts enkele vogels wordt vastgesteld.

Het FAVV kan daarnaast in het kader van de preventie en de bestrijding van vogelgriep een specifiek toezicht opleggen in de situaties waarin een derogatie op een bepaald verbod wordt gegeven (bv. op een bedrijf waar pluimvee werd uitgeladen, op een bedrijf in een restrictiegebied dat pluimvee willen afvoeren, etc.).

De wetgeving specificeert niet welke monsters de bedrijfsdierenarts in deze verschillende omstandigheden moet insturen. Bovendien moet het ook voor een dierenarts, die bij hobbyvogels sterfte en ziekte tekens vaststelt die hij mogelijk niet onmiddellijk toeschrijft aan vogelgriep, duidelijk zijn welke monsters hij kan overmaken aan DGZ en ARSIA om de ziekte op te sporen.

Monsternemingen bij commercieel pluimvee

De volgende monsters kunnen in het kader van het toezicht bij commercieel pluimvee worden ingezonden:

- 3 verse kadavers of pas geëuthanaseerde zieke vogels;
- orgaanmonsters van 3 zieke vogels:
 - o long, trachea en darm,
 - o hersenen;deze orgaanmonsters kunnen gepoold worden; de hersenen dienen wel apart van de andere organen te worden verpakt;
- swabs van ten minste 5 zieke dieren.

Betreffende de swabs, moeten de volgende richtlijnen worden gerespecteerd:

- Er mogen geen swabs gebruikt worden met houten staafjes.
Bij voorkeur worden swabs gebruikt met een plastic staafje, zonder medium of met het door het referentielabo van Sciensano voorgeschreven medium.
- Van elk dier worden telkens een oropharyngeale swab en cloacale swab genomen.
De correcte monsterneming wordt gedemonstreerd in het volgende instructiefilmpje van het Europese referentielabo: www.youtube.com/watch?v=Jy0Dxiq2BnQ.
- De swabs kunnen per 5 gepoold worden in hetzelfde buisje, maar
 - o cloacale swabs en oropharyngeale swabs moeten apart gepoold worden;
 - o monsters van verschillende species mogen niet gemengd worden.
- Elk buisje (met maximaal 5 cloacale swabs of 5 oropharyngeale swabs) moet eenduidig geïdentificeerd worden met vermelding van de stal, de diersoort en het soort monster (cloacale dan wel oropharyngeale swab). Deze informatie mag eventueel vermeld worden op het analyse-aanvraagdocument, mits ze daar gelinkt wordt aan de nummer van het betrokken buisje.
- De buisjes moeten na de afname steeds bewaard worden aan 4°C.

De dierenarts maakt de monsters onmiddellijk over aan DGZ of ARSIA. De monsters moeten vergezeld zijn van de nodige aanvraagformulieren.

Indien er monsters moeten genomen worden in het kader van het specifieke toezicht gelinkt aan een uitbraak van vogelgriep, dan betreft dit dezelfde soort monsters als hoger aangegeven. De aantallen en de modaliteiten worden dan gepreciseerd in een specifieke instructie voor de betrokken situatie.

Monsternemingen bij hobbyvogels

De volgende monsters kunnen in het kader van het toezicht bij hobbypluimvee en andere gehouden vogels worden ingezonden:

- ten minste 1 en maximum 3 ~~gestorven vogels~~ of pas geëuthanaseerde zieke vogels;
- swabs van 5 zieke vogels.

Voor wat betreft de swabs, gelden dezelfde instructies als hoger aangegeven. De dierenarts maakt de monsters onmiddellijk over aan DGZ of ARSIA. De monsters moeten vergezeld zijn van de nodige aanvraagformulieren.

Kosten

De autopsie en de analyses voor vogelgriep, die worden uitgevoerd in het kader van het toezicht voor deze ziekte, worden gefinancierd door het FAVV. De kosten van het bedrijfsbezoek en de monsternemingen zijn ten laste van de houder.

Toepassing

Deze instructie is voor onbepaalde duur van toepassing vanaf 23.11.2024.